

Φ Τ Ω Χ Ο Σ Α Γ Ι Ο Σ

Νυδλωτική παράδοσις

Α'.

Όταν ήμεθα παιδιά, μὴ ἔχοντες τί νὰ κάμωμεν, διότι τὸ χωρίον μας δὲν εἶχεν ἄφθονα τὰ μέσα τῆς ψυχαγωγίας, συνωδεύομεν πολλάκις τὰς μητέρας καὶ τὰς θείας μας εἰς ἐκδρομὰς ἀνά τοὺς ἀγρούς καὶ τοὺς ἐλαιῶνας, ἢ διημερεύομεν εἰς γραφικοὺς ὄρους παρὰ τοὺς ἀμώμδεις καὶ ἀσπίλους αἰγιαλοὺς, ἀπλῶς καὶ μόνον διὰ νὰ παρενοχλῶμεν καὶ χασομεροῦμεν μὲ τὰς ἀταξίας μας τὰς φιλεργοὺς γυναῖκας, τὰς ἀσχολουμένας εἰς τὸ λούκασμα τῶν ὀθονῶν.

Ἐὰν γειτόνισσά τις εἶχε τάξιμον ἢ ἀνάφη τὰ κινδύλια τοῦ δεινὸς ἀγροτικῆς ἀγίου, χάριν τοῦ ξενιτεύοντος καὶ θαλασσοποροῦντος συζύγου της, ἐὰν ἀγαθὸς τις ἱερεὺς μετέβαινε νὰ λειτουργήσῃ εἰς ἐξωκκλήσιον, διεφεύγομεν τὴν ἐπιβλεψίν των γονέων μας καὶ ἐτρέχομεν ἐθελονταὶ κατόπιν των εὐλαβῶν προσκυνητριῶν, αἵτινες ἐξεπλήττοντο αἰ ἴδιαι ἀνακαλύπτουσαι ἡμᾶς συνοδοιπόρους, χωρὶς ἄλλο ἐφόδιον εἰμὴ ὀλίγον ἄρτον, ὃν εἶχομεν κλέψει ἀπὸ τὸ ἐρμάριον τῆς πατρῴας οἰκίας.

Ἡ ἐξοχωτέρα των ἐκδρομῶν τούτων ἦτο εἰς τὸ Κάστρο, τὴν παλαιὰν πόλιν τῆς νήσου, ἐρημωθεῖσαν μετὰ τὸ 1821.

Τὸ Κάστρο τοῦτο ἦτο ἀληθὴς φωλεὰ γλάρου, βράχος ἐξέχων ὑπὲρ τὰς ἐκατὸν ὀργυῖας ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης καὶ διὰ στενοῦ λαιμοῦ συνδεόμενος μὲ τὴν ξηράν, μεθ' ἧς συγκοινωνεῖ διὰ κινήτης ξυλίνης γερύρας.

Γράφω ἀπλῶς τὰς ἀναμνήσεις καὶ ἐντυπώσεις τῆς παιδικῆς ἡλικίας μου, δὲν λέγω δὲ ὑπερβολὴν βεδυκίῶν ὅτι τὸ μέρος ἐκεῖνο ἦτο μία των ἀγριωτέρων τοποθεσιῶν, ὅσαι ἀπαντῶνται εἰς τὰ εὐκραῖα κλίματα καὶ τὰς μειδιώσας ἡμῶν παραλίας.

Ἡ σιμερινὴ κόμη, ὅπου συνωκίσθησαν μετ' ἄλλων ἀποίκων οἱ συμπατριῶταί μου, κεῖται εἰς εὐλίμενον μεσημβρινὸν τοπίον. Τὸ παλαιὸν Κάστρο ἦτο κατὰ τὴν βορειοτάτην ἐσχατιάν, εἰς ἄβατον καὶ ἀπρόσιτον μέρος, καὶ δύο ἐπιπροσθούτα αὐτοῦ νησίδια, βράχοι ἐπίσης χθαμαλώτεροι τοῦ πρώτου, οὐδόλως ἔσχον νὰ τὸ σκεπάσουν ἀπὸ τοῦ ἀνέμου. Ἐπὶ των νησιδίων ἐκείνων, οὐδὲ δρᾶκα χώματος ἐχόντων, ἐφύετο παραδόξως εἶδος ἀγρίας κοάμβης, ὑπόπικρον ἀλλ' εὐχυμῶτα-

τον ἔδεσμα, καὶ πολλοὶ πολλάκις ἐκινδύνευσον τὴν ζωὴν των ἀγωνιζόμενοι νὰ τὸ συλλέξωσιν ἐπὶ τοῦ ἀπορροῦτος βράχου τρωμερὸν ἐπάγγελμα, ὡς λέγει ὁ Ἄγγλος τραγικός.

Τόσον κραταιὸς ἔπνεεν ὁ βορρᾶς εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ὥστε τὰ δένδρα μαστιζόμενα ἐκάμπτοντο καὶ καθίσταντο ραχιτικὰ ὑπὸ τὴν πνοήν του, μόνον δὲ τινες ἐρηπαικοὶ θάμνοι, προσφυόμενοι εἰς τὰς πτυχὰς τοῦ ἐδάφους, εἴρισκον οἰκτοὴν ἔστυλον.

Ἐκεῖνο, ὅπερ δυσκολευόμενος νὰ νοήσῃ σήμερον ὁ ἐπισκέπτης, ἴσταται ἀπορῶν, εἶνε πῶς κατ'ὀρθωσαν ἄνθρωποι νὰ ζῶσιν ἐπὶ τοῦ ἀνύδρου καὶ ἄξένου ἐκείνου βράχου, ἀλλ' ἡ συνελάνουσα καὶ προσθιάζουσα αὐτοὺς ἦτο προδήλως ἡ ἀνάγκη. Ὁ φόβος των Ἀλγερίνων, των Βενετῶν καὶ των Τούρκων τοὺς συνεπίεζε καὶ τοὺς ἐστοίβαζεν ἐπὶ τῆς φύσει ἀπορρήτου ἐκείνης κόγχης.

Ἐντὸς λοιπὸν καὶ περὶ τοῦ παλαιοῦ ἐκείνου προαίου ἐσώζοντο εἰσέτι, ὅτε ἤμην παιδίον, περὶ τὰ τριάνοντα παρεκκλήσια. λείψανα εὐσεβοῦς παρελθούσης ἐποχῆς· τὰ πλείεστα τούτων ἦσαν ἐρείπια, ἀλλὰ μὲ τοὺς τέσσαρας τοίχους ὀρθοῦς, καὶ ἄλλα σεσυλημένα τὰ ἱερά καὶ τὰς εἰκόνας, ὀλίγα μόνον ἐλειτουροῦντο ἀκόμη. Τούτων τινὰ ὑψύοντο γραφικῶς ἐπὶ ὑπερηφάνων βράχων καὶ ἐπὶ σκοπέλων παρὰ τὴν αἰγιαλὸν, ἐν τῇ θαλάσσει, χουσιζόμενα τὸ θέρος ὑπὸ ἀπλέτου φωτός, βροχόμενα τὸν χειμῶνα ὑπὸ των κυμάτων, ἀτιναμινόμενοι βορρᾶς ἐτάραττε καὶ ἀνετίναζεν, ὀργῶν ἄνευδῶτως τὸ πέλαγος ἐκεῖνο, σπείρων εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς ναυάγια καὶ συντοίμματα, ἀλέθων τοὺς γρανίτας εἰς ἕμμον, ζυμώνων τὴν ἕμμον εἰς βράχους καὶ σταλακτίτας, ἐκλικμίζων τὸν ἄφρον εἰς ἀκτινωτοὺς βαντισμοὺς.

Βαθὺς καὶ ἀτέρμων ἐξετείνετο ὁ ὁρίζων, εὐρεῖα καὶ ἀγανὴς ἠπλοῦτο ἡ θάλασσα. Ἄλλ' ὅποια ἀνηλεὴς τρικυμία ἐθόλωνεν ἐκεῖνον καὶ συνετάραττε ταύτην κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ χειμῶνος. Ἐκείθεν ἠδύνατό τις ν' ἀπολαύσῃ πράγματι τὸ αἶσθημα τοῦ ὑψηλοῦ, οἷον μόνος ὃ ἐν ἀσφαλεῖ θεατῆς ἀπὸ τοῦ ὕψους ἀπορροῦτος ἀκτῆς δύναται νὰ ἐκτιμήσῃ.

Εἰς τὸ μέρος λοιπὸν τοῦτο ἐτρέγον ἐκάστοτε μετὰ των ἡμελικῶν μου, κατὰ τὰς ἐσοτὰς μάλιστα, ὅταν ἐτελοῦντο πανηγύρεις. Καὶ ἐβλεπεσὶ διὰ μιᾶς τὸ ἐρημωμένον μέρος ζωοποιούμενον

καὶ λαμβάνον χαρωπὴν ὄψιν, καὶ αἱ ἀπὸ μακρῶν χρόνων σιγῶσαι ἤχοι ἤρχιζαν ν' ἀντιλαλῶσι τὰς φαιδράς κραυγὰς τῶν παιδιῶν καὶ τὴν χελιδονώδη λαλιὰν τῶν νεαρῶν γυναικῶν.

Ὅσακις μικρὸς τις σύντροφός μας ἐξετέλει διὰ πρώτην φορὰν τὴν εὐσεβῆ προσκύνησιν (διότι ἕκαστος ἡμῶν ἀνετρέφετο μὲ τὴν ἰδέαν τοῦ Κάστρου καὶ ἐδειματοῦτο μὲ τὰς εἰκόνας τῶν ἐν αὐτῷ ἐπιδημούντων ἀπειραριθμῶν φασμάτων), ἡ πρώτη φιλάδελφος φροντίς μας ἦτο, παραφυλάττοντες τὴν ὥραν καθ' ἣν θὰ εἰσείρπε χάσκων καὶ τεθηπῶς εἰς τὸν ὑποσκότεινον πυλῶνα, νὰ κτυπήσωμεν, διὰ τὸ καλοροϊζικόν, τὴν κεφαλὴν του ἐπὶ τῆς σιδηρᾶς πύλης, ἐπιφωνοῦντες: *Σιδεροκέφαλος!*

Οἱ πλεῖστοι ὅμως ἐξ ἡμῶν ἄφατον εὔρισκον τέρψιν εἰς τὸ νὰ κρούωσι μανιωδῶς τοὺς ῥαγισμένους παλαιούς κώδωνας τῶν δύο ἢ τριῶν ναύσκων, τῶν σωζομένων ἀκόμη ἐντὸς τοῦ φρουρίου, ἀμιλλώμενοι τίς νὰ διαρρήξῃ αὐτοὺς μίαν ὥραν ἀρχήτερα, μεθ' ὅλας τὰς διαμαρτυρίας τοῦ ἀγαθοῦ ἱερέως καὶ τὸ ἐπισειόμενον μαστίγιον τοῦ κλητῆρος τῆς δημαρχίας ἢ τοῦ χωροφύλακος.

Προσέτι δὲ εἶχον τὴν συνήθειαν, μικροὶ βάνδαλοι τινὲς ἐξ ἡμῶν (πῶς νὰ τὸ γράψω;), νὰ καταρρίπτωσι διὰ πυγμῶν καὶ λακτισμάτων τοὺς ὀλίγους τοίχους τῶν οἰκιῶν, ὅσοι ἴσταντο ἀκόμη ὄρθιοι, ἀνεκλάλητον ἠδονὴν εὐρίσκοντες εἰς τὸ νὰ ρίπτωσι τοὺς λίθους τούτους εἰς τὸ πέλαγος, τὸ ἀπλούμενον βαθὺ καὶ βοῖζον μανιωδῶς κάτωθεν τοῦ μεγαλοπρεποῦς βράχου, ὅπθεν μακρὰ παρήρχοντο στιγματῆ, ἕως οὗ ἀκουσθῆ καὶ φθάσῃ εἰς τὰ ὄτα ἡμῶν ὑπόκωφος ὁ πλαταγισμὸς τῆς πτώσεως τῶν συντριμμάτων τούτων.

* *

Τρεῖς ἢ τέσσαρες ὁδοὶ ἔφερον ἀπὸ τῆς νεωτέρας πολίχνης εἰς τὸ Κάστρον. Τούτων ἡ κυριωτέρα ὠνομάζετο: ὁ Μεγάλος δρόμος.

Ὁ δρόμος οὗτος, ἀφοῦ διήρχετο διὰ πολλῶν τοποθεσιῶν, ὧν ἐκάστη εἶχε τὴν ἱστορίαν της καὶ τὰς περὶ φαντασμάτων καὶ νερατῶν παραδόσεις της, ἔφθανεν εἰς μέρος τι ἀρκούντως ὑψηλόν, ἀποτελοῦν ζυγὸν μεταξὺ δύο κορυφῶν τῆς νήσου. Ἡ θέσις αὕτη ὠνομάζετο *Σταυρός*.

Ἰσταντο τῷ ὄντι ἐκεῖ, πρᾶγμα συνηθέστατον ἄλλως, οὐχὶ σταυρός, ἀλλὰ τρεῖς ξύλινοι σταυροὶ παμπάλαιοι, ὧν ὁ χρόνος καὶ αἱ καταγιγίδες εἶχον ἐξκαλείψει τὸ ἐρυθρὸν ἐπίχρισμα. Ὁ εἰς τούτων ἴσταντο ἐξ ἀνατολῶν, ὁ δεῦτερος ἔβλεπε πρὸς ἀργέστην καὶ ὁ τρίτος πρὸς λίβα.

Ἐκατὸν βήματα ἀπωτέω, ὅπου ἡ ὁδὸς ἐκατηφόριζε καὶ ἐτρέπετο πρὸς τὸ Κάστρον, ἡμισεῖς ὥρας δρόμον ἀπέχον ἀκόμη, τὸ ἔδαφος ἦτο ὅλον κοκκινόχωμα ἐν μέσῳ ἐρεικῶν καὶ σχοίνων, αἱ δὲ μάμμαι καὶ προμάμμαι μας διηγοῦντο ὅτι

τὸ χῶμα ἐκεῖνο, ἔχον ἀσυνήθη κοκκινωτὸν χροιάν, ἐξέπεμπε προσέτι εὐωδίαν ἀνεξήγητον.

Ἰσως εἶπη τις ὅτι ἡμεθα καὶ ἡμεῖς «ἀκροαταὶ τῶν ἔργων, θεαταὶ δὲ τῶν λόγων» (ἄλλος ἄς διορθώσῃ *ὄσφραται* τῶν λόγων, ἂν θέλῃ), ἀλλὰ τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἐφαίνετο καὶ εἰς ἡμᾶς ὅτι τὸ χῶμα ἐκεῖνο πράγματι εὐωδίαζεν.

Ἀνθρωπὸς εἶχεν ἀγιάσει ἐκεῖ, ἔλεγον. Πῶς; πότε; Μὲ τὴν ἐπιπόλαιον παιδικὴν περιέργειαν δὲν ἐξήτασα ἀρκετὰ καὶ δὲν ἠδυνήθην νὰ τὸ μάθω. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἡ παράδοσις ἔμεινεν ἀμυδρά καὶ τὰ καθ' ἕκαστα ἀπωλέσθησαν. Καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ μάρτυρος ἐκεῖνου παρεδόθη εἰς λήθην. Κατὰ τὸ κοινὸν δὲ λόγιον «φτωχὸς Ἅγιος δοξολογία δὲν ἔχει».

Παρῆλθον πολλὰ ἔτη ἔκτοτε. Τῷ 1872, εἰκοσαετῆς ὢν, ἔτυχε νὰ μεταβῶ καὶ νὰ διατρίψω ἐπὶ τινὰς μῆνας ἐν Μακεδονίᾳ.

Ἐγνώρισα ἐκεῖ ἔντιμον συμπατριώτην ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἀποδημοῦντα. Μετ' ἀφελείας καὶ ἄνευ στόμφου ὁ ἀνὴρ οὗτος μ' ἐδίδαξε πολλὰ, μοὶ διηγήθη δὲ καὶ πολλὰς ἀρχαίας παραδόσεις τοῦ τόπου τῆς γεννήσεώς μας.

Ἐνθυμῆθην τότε νὰ τὸν ἐρωτήσω, ἂν ἐγνώριζέ τι περὶ τῆς παραδόξου ἐκεῖνης εὐωδίας, ἢ ἂν ἤκουσε περὶ τοῦ ἀνδρός, ὅστις εἶχεν ἀγιάσει πλησίον τῶν Τριῶν Σταυρῶν μοὶ διηγήθη δὲ τὰ ἐξῆς:

Β'.

Ἐγεροθὴς περὶ ὄρθρον βαθὺν ὁ πτωχὸς *Τσόμπαρος*, ὁ βόσκων ὀλίγας αἰγὰς καὶ μανδρίζων αὐτὰς εἰς τὸ κατάμερον τῶν Τριῶν Σταυρῶν, ἤμελξε τὰς αἰγὰς του, καὶ ἀφυπνίσας τὸν παραγυῖόν του, τὸν ἔστειλε νὰ φέρῃ τὴν καρδάραν πλήρη εἰς τὸ χωρίον, πρὸς τὸν κολλήγαν του, τὸν προεστὸν, καὶ νὰ γυρίσῃ γογγύρα ὀπίσω. Ἐὰν ἰδῆ καὶ ἀργοῦν ν' ἀνοιξοῦν τὴν γέφυραν, τοῦ εἶπε νὰ κράξῃ τὸν φύλακα, τὸν πυλωρόν, καὶ ν' ἀνεβάσῃ τὸ γάλα μὲ τὸ παλάγκο εἰς τὸ Κάστρον ἐπάνω. Ἀλλὰ νὰ μὴ φύγῃ πρὶν λάβῃ εἰδήσιν ἀπὸ τὸν κύρ Ἀναγνώστην, τὸν προεστὸν, τὸν κολλήγα τους, μὴ τυχὸν ἤθελε νὰ τοῦ παραγγείλῃ τίποτε. Ὁ παῖς ἐπέταξε τὴν κάπα του, ἐνίφθη μὲ τὴν στάμναν, ἐσφογγίσθη μὲ τὰ μανίκια τοῦ ὑποκαμίσου του, ἤρπασε τὴν καρδάραν κ' ἔφυγε τρέχων.

Εἶτα, ἀφοῦ ἐνέβαλε τὸ πολὺ γάλα εἰς μέγαν λέβητα καὶ ἔροριφεν ἄφθονον ἄλας ἐντὸς, ἐξ ἐκεῖνου τὸ ὅποιον μόνος του ἐμάζευεν ἀπὸ ἀκρογιαλιὰ εἰς ἀκρογιαλιὰ, τρέχων ἐπάνω εἰς τοὺς βράχους, ὅπου ἔβγαζε κογχύλια καὶ πεταλίδας, ὁ αἰπόλος ἤναψε πῦρ καὶ ἠσχολεῖτο νὰ τὸ βράσῃ, καθότι ἐπρόβλεπεν ὅτι θὰ εὐρίσκετο εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ γευματίσῃ ὁ ἴδιος μὲ γάλα, πρᾶγμα δυσάρεστον, ἐάν, ὡς ἦτο λίαν πιθανόν, ὁ κολλήγας του ὠλιγώρῃ νὰ τοῦ στείλῃ «κανένα ἀρμουρὸ ψάρι».

Διότι αὐτὸς ὁ αἰπόλος δὲν ἦτο ἀπὸ ἐκείνους ὅπου γίνονται φόρτωμα εἰς τοὺς ἄλλους, καὶ ἂν ὁ κολληγας δὲν εἶχε τὴν καλὴν διάθεσιν, αὐτὸς δὲν θὰ ἔφαινε τὴν ὑπόληψίν του, διὰ νὰ τὸν κάμη στατικῶς νὰ τὸν φιλέψῃ ἢ ἀρμυρὴ ἢ ἄλλο τίποτε, ἄς ποῦμε. Ἄλλοι ὅμως εὐρίσκουν, τρόπον τινά, τὸ μέσον νὰ τὰ ἔχουν καλὰ μὲ τὸν κολληγὰ, κ' ἐνῶ τὰ ἀρνίκια τὰ μισακά, κατὰ κανόνα, ὁ αἰτὸς τὰ τρώγει, ἂν καὶ τὰ ἰδικὰ τοὺς τίποτε δὲν παθαίνουν, αὐτοὶ καὶ πάλι, νάχουμε καλὴ ψυχὴ, τὰ καταφέρνουν μιὰ χαρὰ! Καὶ νὰ ἦτο τοῦλάχιστον ἀρκετὸν τὸ γάλα, διὰ νὰ πῆξῃ τυρὸν ἢ μυζήθραν, ὑπομονή. Ἄλλ' ὀργὴ Θεοῦ εἶχε πέσει τὸ ἔτος ἐκεῖνο εἰς τὰ βοσκήματα. Τὰ πράγματα τὰ μισὰ τοῦ εἶχαν ψοφήσει· ὀλίγαις μόνον γαλάραις τοῦ ἔμειναν ὄλο καὶ στέφαις. Δὲν ἔκαμεν ὁ Θεὸς καλὸν καιρὸ νὰ βγάλῃ χορταράκι, νὰ βοσκῆσουν τὰ πράγματα. Τί - σε κάμουν τὰ καυμένα τὰ πράγματα.

Εἶτα ὁ πτωχὸς Τσόμπανος ἤρχισε νὰ σοβῇ τὸ αἰπόλιον, ἐξάγων τὰ ζῶα πρὸς νομὴν εἰς τὴν παρακειμένην κοιλάδα. — Τσου! τσου! στέρφα! εἴ! ψαρή! εἴ! εἴ!

Μόλις προσέβη ὀλίγα βήματα, καὶ ἰδοὺ δύο ἄγνωστοι ἄνθρωποι παρουσιάζονται ἐνώπιόν του καὶ τοῦ κόπτουν τὸν δρόμον. Ἐφόρου ἀσυνήθη ἀναβολήν, καὶ τὸ ἦθός των ἐφαίνετο ὄχι πολὺ ἄγριον ἀλλ' ὅπως οὖν ἀλλόκοτον. Ὁ βοσκὸς δὲν ἐφοβήθη, ἐξεπλάγη μόνον.

Ὁ μικρὸς σκύλαξ, προπηδήσας εἰς ὑπάντησίν των, τοὺς ὑπεδέχθη μὲ ὀργίλους ὑλακὰς.

Καὶ οἱ δύο ἐχαιρέτισαν τὸν αἰπόλον, φέροντες τὴν χεῖρα εἰς τὸ στήθος, εἶτα εἰς τὸ μέτωπον.

Ὁ εἷς τῶν δύο ξένων, ὁ προσβύτερος, ἀποταθεὶς πρὸς τὸν ἀγρότην, εἶπε μὲ λαρυγγώδη σκληρὰν φωνὴν εἰς ἑλληνοβάσβαρον ἀκατανόητον γλώσσαν:

— Ἐσὺ *μπελλέκ ἀνάραφ* ἐμεῖς ντρόμο σούφτι;*

Ὁ αἰπόλος δὲν ἐνόησε γοῦ.

Ὁ ξένος ἐπανέλαβε, συνοδεύων τὰς λέξεις δι' ἐκφραστικῶν χειρονομιῶν:

— *Μπελλέκ*, ποῦ πάει ντρόμο... πολλοί, πολλοί, *ἐλέφ ἐλεφίν*. (**)

Ὁ βοσκὸς τότε ἤρχισε νὰ ἐνοῆ ὅτι τὸν ἠρώτων τὸν δρόμον τὸν ἄγοντα εἰς τὸ Κάστρον.

Χωρὶς νὰ ὑποπτέσῃ τίποτε, τοὺς ἔδειξε τὸν κυριώτερον δρόμον, τὸν φέροντα εἰς τὸ φρούριον, ὅστις ἄλλως ἦτο καὶ ὁ μόνος ὁρατὸς, καὶ διὰ νευμάτων τοὺς ἔδωκε νὰ ἐννοήσωσιν ὅτι, ἂν ἐπροχώρουν ἀκόμη ἑκατοστῆρας τινὰς βημάτων, θὰ ἔβλεπον μακρόθεν τὸ Κάστρον προκύπτον ἐκεῖ εἰς τὸν αἰγιαλὸν μεταξὺ γῆς καὶ θαλάσσης.

Οἱ ξένοι ἔκαμαν νεῦμα ἀποχαιρετισμοῦ καὶ

ἀπεμακρύνθησαν. Ἀλλὰ μετὰ τινὰς στιγμάς βλέπει καὶ ἄλλους τέσσαρας, μὲ ὅμοια ἐνδύματα, ἐξερχομένους ἀπὸ τῆς γείτονος λόχμης καὶ βαδίζοντας μετὰ προφυλάξεως πρὸς συνάντησιν τῶν πρώτων.

Οὗτοι μόλις ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἔγειναν ὁρατοί, ἔμα ἐξελθόντες εἰς τινὰ ἀλωήν, καὶ ἔστρεφον ὀπίσω, τὰς κεφαλὰς ὡς νὰ ἀνησυχούν μὴ τυχὸν παρετηρήθησαν, καὶ πάλιν ἐχώθησαν πάραυτα εἰς τὸ δάσος.

Ὁ αἰπόλος αὐθορμήτως, καὶ χωρὶς νὰ εἰξεύρῃ τὸ διατί, ἔσπευσε προλαθῶν κ' ἐκρύβῃ ὀπισθεν τῶν θάμνων. Εἶχεν αἰσθανθῆ ἀμυδρῶς ὅτι συνέφερε νὰ μὴ ἐννοήσωσιν οἱ τέσσαρες ἐκεῖνοι ὅτι τοὺς εἶδε.

Τέλος καὶ οἱ ἔξ ἔγειναν ἄφαντοι.

Ὁ βοσκὸς ἐστάθη ἐπὶ τοῦ ὄχθου τῆς γῆς, ἐφ' οὗ εὐρίσκειτο, ὑψηλός, εὐθυτενής, μὲ ἀγριόξανθον τὴν τραχεῖαν στοιβωτὴν κόμην, ἐστάθη ἀκουμβῶν ἐπὶ τῆς ράβδου τοῦ τῆς μακρᾶς καὶ ἤρχισε νὰ σκέπτηται, καὶ ὑποψία καὶ φόβος τὸν ἐκυρίευσαν. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἡ πρώτη ἀκτίς τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου ἐφώτισε τὸ προώρως ἐρρυτιδωμένον μέτωπόν του καὶ τοὺς χαρακτῆρας τοῦ ἰσχυροῦ προσώπου του, προσώπου μόλις τεσσαρακονταετοῦς, καὶ ἡ μορφή του ἐφάνη μυστηριώδους θεληγῆτροῦ μετέχουσα, καὶ δὲν ἐφαίνετο ἄμοιρος ψυχικοῦ ἢ καὶ αἰσθητοῦ κάλλους ὁ τραχὺς καὶ ἄξεστος Τσόμπανος, ὁ ὑψηλὸς καὶ σκληραγωγημένος καὶ ἡλιοκαής, ὁ βόσκων τὰς ὀλίγας αἰγὰς του εἰς τὸ κατάμερον τῶν Τριῶν Σταυρῶν.

Ὀλίγαι παρῆλθον στιγμαί, καὶ ἀκούει ὀπισθεν του, ὄχι πολὺ μακρὰν, θροῦν φύλλων καὶ κλάδων κινουμένων. Ὁ βοσκὸς ἀνεσκήρτησεν.

Ὁ θόρυβος οὗτος ἦτο ὡς ἐκ βηματισμοῦ ἀνθρώπων μετὰ πολλῆς πατούντων προφυλάξεως, ἀλλὰ μὴ κατορθούντων, ἐν μέσῳ τοῦ χλοεροῦ δάσους, νὰ βωβάνωσιν ἐντελῶς τὸ βῆμα.

— Κι' ἄλλοι, κι' ἄλλοι ἔρχονται, ἐψιθύρισε τ' εἶνε τάχα, Θεέ μου!

Τότε φῶς ἐπέλαμψε διὰ μιᾶς εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ψυχῆς του καὶ οἰνεὶ μυστηριώδους ἐπίπνοια ἐπεφοίτησεν εἰς τὸν νοῦν του.

— Θὰ εἶνε κλέφταις! εἶπε.

Καὶ χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν πηδᾷ ἐλαφρῶς ὀπισθεν τῶν θάμνων καὶ ἀρχίζει νὰ τοῦσῃ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγοῦσης εἰς τὸ φρούριον.

— Εἰς ὄνομα Κυρίου! ἐψιθύρισε μόνον.

Γ'.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς προλαβοῦσης ἑκατονταετηρίδος πειρατικῶν πλοίων πλήρες ἀγρίων καὶ αἰμοχαρῶν Βαρβαρῶζων προσωρμίσθη διὰ νυκτὸς εἰς τὸν ὄρμον Ἀσέληνον, κατὰ τὸ νοτιοδυτικὸν τῆς νήσου.

Πάνοπλος συμμορία ἐκ δεκαπέντε ἢ εἴκοσιν ἀνδρῶν, ἀποβιβάσθεισα περὶ τὸ λυκαυγές, ἤρχισε

(*) Ἐσὺ τοῦ χωριοῦ εἰξεύρεις εἰς ἡμᾶς τὸν δρόμον νὰ δείξῃς;

(**) Εἰς τὸ χωριὸν πόθεν φέρεται ὁ δρόμος... (ὅπου κατοικοῦν) πολλοί, πολλοί, χίλια χιλιάδες (!)

ν' ἀνέρχεται τὰς κλιτύας τοῦ Ἀναγύρου, γραφικωτάτου βουνοῦ εἰς πολλὰς βάχεις τεμνομένου, προσφυλαττομένη καὶ βαίνουσα ἀπὸ στενωποῦ εἰς στενωπὸν.

Ὡς διὰ τὴν ψεύση τὸ ὄνομα τοῦ λιμενίσκου, ὡχρὰ μὴν φθίνουσα εἶχεν ἀνατεῖλει ἀρτίως, φέγγουσα τὸν νυκτερινὸν δρόμον τῶν πειρατῶν.

Ἡ ἀγκάλῃ ἐκείνη, μυστηριώδης καὶ σκοτεινὴ, θεωρεῖτο ἀπαίσιος διὰ τοὺς τιμίους θαλασσοπόδρους· ἐχρησίμευε μόνον διὰ τὴν ἐκβοάζην ἢ θάλασσα τὰ πτόματα τῶν πνιγομένων, ὅσους ὁ ἀντικρὺ κείμενος Δευτέρης, — ἡ περιφημὸς αὕτη ὕφαλος, ἦν ὁ Ἡρόδοτος ὀνομάζει Μύρμηκα καὶ ἰστορεῖ, ὅτι ὁ Εὐρέξης διέταξε νὰ κτισθῇ ὑψηλὸν σῆμα ἐπ' αὐτῆς, — ὅσους, λέγομεν, ὁ Δευτέρης ἠλευθέρωνε κατὰ καιροῦς, ἀπαλλάττων τὰ μὲν πλοῖα τοῦ βάρους τοῦ φορτίου, τοὺς δὲ ναυδάτας τοῦ προσκαίρου ἄχθους τῆς ζωῆς.

Ὁ Σολμᾶν βέν - Μειμέτ, ὁ πρεσβύτερος τῆς συντροφίας, ἐβεβαίωσε ὅτι εἶχεν ἐπισκεφθῆ ἄλλοτε τὸ φρούριον καὶ ἤξευσε ποῦ κατόικουν οἱ ἄπιστοι. Ἄλλως, εἶχον παρέλθει, ἔλεγε, χρόνοι πολλοί, καὶ δὲν ἐνεθυμεῖτο καλῶς τὸν δρόμον.

Καθ' ὃν χρόνον ὁ Σολμᾶν εἶχεν ἀνδραγαθήσῃ κατὰ τῶν ἀπίστων, ὁ μακρὸς στρημμένος καὶ ἀγκιστροειδῆς μύσταξ του ἦτο παμμέλας ὡς κόρακος πτερόν· καὶ τώρα ἡ χιών τοῦ γήρατος εἶχε λευκάνει δαφυλῶς τὴν πλουσίαν χαίτην του.

Ἐν τούτοις ὁ γέρω - Σολμᾶν εἶχε βάλει σημάδι, φαίνεται, τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ τῆς Καραφιλιτζανάκας, καὶ ὑπ' αὐτῆς ὀδηγούμενος ἐβάδιζε πρὸς βορρᾶν. Ἐκεῖ ἦτο ἡ φωλεὰ τῶν νησσῶν, τὰς ὁποίας ἤθελον νὰ μαδήσωσι.

Τὸ σχέδιον τῶν Ἀφρικανῶν δὲν ἦτο πολὺ πεπλεγμένον. Ὅσον μικρὰ καὶ ἂν ἦτο ἡ τριήρης των δὲν εἶχε τόσους μόνον ἐπιβάτας. Τὰ δύο τρίτα τοῦ πληρώματος εἶχον μείνει ἐπὶ τῆς νηός.

Προσωρμίσθησαν νύκτα εἰς τὸν Ἀσέληνον διὰ τὴν μὴ προδοθῆσιν. Ἄν ἐπλεον ὑπ' αὐτὸ τὸ φρούριον, ἦτο ὡς νὰ ἐδίδον εἰδησιν εἰς τοὺς ἀπίστους νὰ κλείσωσι τὰς σιδηρὰς πύλας καὶ νὰ σηκώσωσι τὴν γέφυραν. Οἱ δεκαπέντε ἢ δεκαοκτὼ οὗτοι ἄνδρες προεπορεύοντο πόσσκοποι, ὅπως ἐξαφνίσωσι τοὺς ἀπίστους, καὶ μὴ ποσλάβωσιν ἐκείνοι νὰ φυλαχθῶσιν. Ἐν τῷ μεταξῷ, τὸ πλοῖον μετὰ τοῦ λοιποῦ πληρώματος, ἔαυα τῇ ἀνατολῇ τοῦ ἡλίου, ὑπῆνεμον ἐκ μεσημβρίας, θὰ ἔπλεον εἰς τὸν Ἅγιον Σώστην, καταντικρὺ τοῦ φουρίου, καὶ ὅλη ἡ μικρὰ στρατιὰ θὰ ἐκυρίευσεν ἐξαπίνης τὴν πόλιν.

Οἱ θησαυροὶ τῶν Βενετῶν, τῶν Τούρκων, τὰ λάφυρα τῶν Ἑλλήνων κλεφτῶν, ὅσοι εἶχον πατήσει κατὰ καιροῦς τὸν πόδα εἰς τὴν μικρὰν νῆσον, τὴν γενομένην πολλὰκις ὀρυπητήριον πολέμων καὶ ἐκστρατειῶν καὶ οὖσαν ἀληθῆ δόμον μεταξῷ Κασσάνδρας, Ὀλύμπου καὶ Ἀσπρης Θάλασσας,

ἐφρμίζοντο πόρωθεν ὡς κεκρυμμένοι εἰς ἄγνωστα ἄντρα καὶ ὑπόγεια τοῦ Κάστρου καὶ ὅλης τῆς νήσου. Αἱ γυναῖκες τοῦ τόπου δὲν ἦσαν μὲν ὡς αἱ χανούμισσαι μαλθακαί, ἀλλ' ἐργατικαί, μελαχροιναὶ καὶ νόστιμα ἐκρίνοντο ἄξια νὰ στολίζωσι τὰ χαρέμια τῶν ἀληθῶν πιστῶν ὡς σκλάβαι.

Ὅταν οἱ πόσσκοποι ἐφθασαν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου, ἡ αὐγὴ εἶχε πορφυρώσει τὴν ἀνατολὴν μετὰ τὴν ῥοδινην ἀλουργίδα τῆς, καὶ αἱ δύο θάλασσα ἐφαίνοντο ἕθεν καὶ ἔνθεν ἐξαπλούμεναι, ἡ μία ὡς ὀθόνη μετὰ κυανοῦν στήμονα καὶ μετὰ ἀλικὴν κρόκην, δεχομένη τὰς ἀνταγείας τῆς παμφοῦς ἀνατολῆς, ἡ ἄλλη ὡς ὑπόσκιος μελανὴ ἄρουρα, φέρουσα τὴν σκωρίαν τοῦ σκότους ἀκόμη ἐγκατεσπαρμένην.

Τότε οἱ βόσκαροι ἐστάθησαν εἰς μίαν στενωπὸν, ἀόρατοι ὑπὸ τὰ πύκα, ἐξ ὧν ἦτο κατάφυτον τὸ βουνόν, καὶ ὁ ἀρχηγὸς τοὺς διέταξε νὰ μοιρασθῶσιν εἰς τρεῖς ομάδας καὶ νὰ βαδίσωσιν ἐκάστη χωριστά, εἰς πεντακοσίων βημάτων ἀπόστασιν ἢ μίαν ἀπὸ τῆς ἄλλης, διὰ τὴν μὴ φανῶσιν ὑποπτοὶ εἰς πάντα ἀγροδίαιτον, ὅστις τυχὸν ὀρθοῖται ἀπὸ τῆς αὐγῆς εἰς τὸ βουνόν θὰ τοὺς παρεστήρει μακρόθεν. Εἶχον κρύψει ἐπιμελῶς τὰ ὄπλα ὑπὸ τὰ πλατέα βουνοῦζια των, εἶχον ἀφαιρέσει τὰ σαρκίκα ἀπὸ τὰ φέσια των τὰ μακρὰ, ὀρθὰ καὶ ὑποστρόγγυλα, καὶ ὁμοιάζον μετὰ Ἀνατολίτας ζωεμπόρους ἢ μετὰ περιπλανωμένους πραγματείας.

Ἡ ὁδὸς διὰ τὸ Κάστρον, ἐὰν ἐκατηφόριζαν κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου εἰς τὴν κοιλάδα τὴν καλουμένην «τ' Ἀρβανίτη», ἦτο πολὺ συντομωτέρα, ἀλλ' ὁ γέρω - Σολμᾶν, ἐπειδὴ εἶχε βάλει σημάδι τὴν ὑψηλοτέραν κορυφὴν, τὴν Καραφιλιτζανάκιαν λεγομένην, τοὺς ὀδήγησεν ἀνατολικώτερον πρὸς τὰ δεξιά, καὶ κατήλθεν εἰς τὴν ὠραίαν γραφικὴν τοποθεσίαν τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ, ὅπου ἔπιον ὕδωρ δροσερὸν ἐκ τῆς κρήνης τῆς διαυγοῦς, ὑπὸ τὴν ἀμφιλαφῆ σκιὰν γιγαντιαίων πλατάνων. Ἦτο ἤδη περὶ τὰ τέλη Ἀπριλίου, καὶ μετὰ ὅλην τὴν ἐπικρατοῦσαν δρόσον, ἦτο ἄκρα νηνεμία, καὶ ἡ ἡμέρα προηγέλλετο λίαν θερμὴ, εἰ καὶ ὁ ἥλιος δὲν εἶχεν ἀνατεῖλῃ ἀκόμη.

Ἐκεῖθεν στραφέντες πρὸς τὰ βορειανατολικά, διέτρεξαν μέγα ἐπικλινὲς ὀροπέδιον, ὅπουθεν ἡ θέα ἐκτείνεται ἀνὰ τὸ Αἰγαῖον ἀχανὲς μεταξῷ τοῦ ὑψηλοῦ Ἄθω, τῆς Εὐβοίας καὶ τῶν νήσων, καὶ ὅταν ἐφθασαν εἰς τὴν ρίζαν τοῦ βουνοῦ τῆς Καραφιλιτζανάκας, ἤρχισαν ν' ἀνέρχονται πρὸς τὰ ἀριστερὰ βορειοδυτικώτερον.

Εἰσῆλθον εἰς τὸ σύνδενδρον σκιερὸν βῆμα, εἰς θέσιν καλουμένην «Κρῦο Πηγάδι», γείτονα τῶν «Τριῶν Σταυρῶν». ὅπου τὸ παμπάλαιον φρέακον εἶνε στοιχειωμένον, καὶ παρὰ τὸ χεῖλος αὐτοῦ οὐχὶ σπανίως ἐξέρχονται φαντάσματα, σὺν τοῖς

ἄλλοις εἰς ἀσάπης μὲ τὴν τοιμπούκα, οὐχὶ ἄραψ μελαψός, ὅπως αὐτοί, ἀλλ' αἰθίος πιμμελὺς, ὡς εἰς ἐβένου. Ὁ γέρο-Σολμάν, ὅστις ἐγνώριζε τὸ πρᾶγμα, τοὺς ἐπρότεινε κ' ἕκαμαν ὅλοι, ἀνατέλλοντες ἤδη τοῦ ἡλίου, εὐσεβῆ προσευχήν, κροτήσαντες τρίς τὰ μέτωπα εἰς τὸ λιθόστρωτον, ἐπι-

καλούμενοι ἴλεον τὴν σκιάν τοῦ ἀρχαίου ἠμοθρήσκου των, ὅστις, τίς οἶδε διὰ ποίαν ἁμαρτίαν, εἶχε μείνῃ ἔξω τοῦ παραδείσου καὶ τὸ φᾶσμα του ἐξηκολούθει μετὰ τόσα ἔτη νὰ περιπλανᾷται εἰς τὴν μελαγχολικὴν ἐκείνην τοποθεσίαν.

(Ἔπειτα τὸ τέλος)

A. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

Τὸ Μυστικὸν τοῦ Μάγου

Υ π δ

ΑΝΔΡΕΟΥ ΔΩΡΗ

Συνέχεια ἴδε σελ. 21

Στρεφόμενος κατόπιν ὁ Γαργαρίδης πρὸς τὰς τραπέζας :

— Ἄν ἡ δεσποινὶς καὶ οἱ κύριοι εὐαρεστηθῶσι νὰ καθήσωσιν, εἶπε μὲ φωνὴν τοιμπούκα, πιστεύω χωρὶς νὰ καυχῆθῶ ὅτι θὰ εὐχαριστηθῶσιν ἀπὸ τὸ πιλάφι μου.

— Δὲν ἀμφιβάλλω, Ἀριστομένη, εἶπεν ἡ δεσποινὶς Κερδὶκ μετ' ἀγαθότητος. Θὰ δυναθῆτε, κύριοι, νὰ ἐκτιμήσητε πόσον ἐπιτυχῶς κατασκευάζει ὁ ἀγαθὸς αὐτὸς ὑπηρετὸς μας τὸ ἐθνικὸν φαγητόν.

— Ἄν καὶ καθ' αὐτὸ εἶνε ἀρκετὰ καλόν, προσέθηκεν ὁ Μαυρίκιος, τὸ φαγητόν αὐτό, ὅπως δῆποτε ὅμως ἡ συνεχὴς αὐτοῦ χρῆσις ἐπιφέρει κόρον. Πιλάφι τὸ προῖ... πιλάφι τὸ βράδυ... καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν πάλιν πιλάφι. Ἄν ποτε ἐπιβλήθωμεν εἰς τὴν Γαλλίαν, Αἰκατερίνη, ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ μοῦ παρουσιάσῃς νὰ φάγω ρύζι εἰμὴ ἐν ἐσθάτῃ ἀνάγκῃ.

— Ἐλα, ἔλα! εἶπεν ὁ ἰατρὸς μειδιδῶν, τὸ πιλάφι εἶνε ἐξαιρετὸν πρᾶγμα καὶ δὲν πρέπει νὰ τὸ κατηγορῶμεν, θὰ ἰδῆτε πῶς θὰ τιμῆσω αὐτὸ ἐγὼ ἐδῶ.

— Ἄ, μὰ τὸν θεόν, ἰατρέ, ἀνέκραξεν ὁ Ἀριστομένης μὴ δυνάμενος νὰ σιγήσῃ ἐπὶ πλέον, εἶμαι πολὺ σύμφωνος μὲ τὴν γνώμην σας. Εἶδα πολλὰ πράγματα ἐγώ, σας διαβεβαίω δὲ ὅτι ὑπάρχουν πολλοὶ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι θὰ ἐδέχοντο πολὺ εὐχαρίστως νὰ ἔχωσι πιλάφι κάθε ἡμέραν, ἔστω καὶ πολλὰκις τῆς ἡμέρας!... Καὶ μάλιστα πιλάφι ὡσάν αὐτό!...

Καὶ ταῦτα λέγων ἀνήγειρε τὸ σκέπασμα τῆς μεγάλης λοπάδος μὲ κίνημα στρογγύλον τῶν χειρῶν, ἀποκαλύπτων λόρον ἐξ ὀρυζίου κειρονοῦσφοῦς, ὑπὸ τὸν ὅποιον διεγράφοντο τὰ σώματα πολλῶν ὀρνιθίων.

Ὁ Ἀριστομένης ὠσφράνθη τὸ ἄρωμα γαστριμάργως, εἶτα δὲ πλησιάζων τὰ χεῖλη :

— Τέτοιο πιλάφι, μάλιστα!.. εἶπε μετὰ χάριτος. Οὔτε εἰς τοῦ φίλου μου πρίγκιπος Κρακαρέσκου, τὸν ὅποιον οἱ κύριοι βέβαια θὰ γνωρίζουν, δὲν εἶδα ὀρεκτικώτερον.

Ὁ ἰατρὸς Ἀρδύ, ὅστις ἐτέρεπετο ἐκ τῶν κω-

μικῶν τρόπων τοῦ διδάκτορος, ἀνέλαβεν ἔκφρασιν μορφῆς λίαν σοβαρὴν.

— Ὁ πρίγκιψ Κρακαρέσκος! εἶπεν, ὑποκρινόμενος ὅτι ἀναζητεῖ κᾶτι ἐν τῇ μνήμῃ του. Καὶ τοῦ εὐρίσκεται αὐτὸς ὁ πρίγκιψ, φίλε μου;

— Ποῦ εὐρίσκεται κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν, κύριε, δὲν γνωρίζω. Ὅτε ὅμως ἐσπουδάξαμεν μαζὶ εἰς Παρισίους (τὴν φαινήν πόλιν, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ ποιητοῦ, τῆς ὁποίας διετήρησα συμπαθηστάτην ἀνάμνησιν) ἤμεθα ἀχώριστοι... Ἐκπλήττομαι δὲ τῇ ἀληθείᾳ πῶς κύριοι διακεκριμένοι ὅπως ὑμεῖς δὲν ἤκούσατε νὰ γίνεταί λόγος περὶ αὐτοῦ.

— Φαίνεται ὅτι δὲν ἀνήκομεν εἰς τὴν αὐτὴν κοινωνικὴν τάξιν, εἶπεν ὁ πονηρὸς ἰατρὸς.

— Ὁ φίλος μου Κρακαρέσκος, κύριε, εἶπεν ὁ Ἀριστομένης λαμβάνων στάσιν μεγαλοπρεπῆ, ἀνήκεν εἰς τὸ ἔθνος τῆς κοινωνίας, εἰς τὸ Tout-Paris, κύριε. Ποῖος δὲν ἤκουσε νὰ γίνεταί λόγος περὶ τῆς πολυτελείας, περὶ τῆς κομψότητός του; καὶ ἡ πνευματικὴ του ἀξία δὲν ἦτο διόλου κατωτέρα ἀπὸ τὰ ἄλλα ἦττον σημαντικὰ προτερήματα, δι' ὧν ἡ φύσις τὸν εἶχε θαυμάσιον προικίσει... Ὁ Κρακαρέσκος καὶ ὁ Γαργαρίδης ἦσαν γνωστοί, μάλιστα γνωστοί, μάλιστα δεσποινίς, μάλιστα κύριοι, γνωστοὶ εἰς τὸ βουλευτῆρ τῶν Ἰταλῶν, εἰς τὸν καταρράκτην τοῦ δάσους τῆς Βουλῶνης, διὰ τὴν ἐξαιρετὸν χάριν τῆς ἐνδυμασίας των καὶ τὴν λαμπρότητα τῶν ἀμαζῶν των.

— Διάβολε; ... εἶχες λοιπὸν καὶ ἀμάξι;

— Ναί, κύριε, εἶπεν ὁ Γαργαρίδης μὲ τόνον φωνῆς αὐστηρῶν. Εἶχα ἓνα ζευγάρι ἄλογα τοῦ καλλιτέρου εἶδους, τὰ ὅποια μοῦ ἐστοίχιζαν εἰκοσι χιλιάδας φράγκα τὸ ἓνα.

— Τὴν τελευταίαν φορὰν ὅπου σὲ εἶδα ἐνθυμούμαι, νομίζω, νὰ μοῦ εἶπες ὅτι ἐστοίχιζον χίλια πεντακόσια φράγκα τὸ ζευγάρι, εἶπεν ὁ δόκτωρ γελῶν.

— Ἔστω, κύριε, μάλιστα... Ἀδιάφορον, αὐτὸ εἶνε μία ἀσήμαντος λεπτομέρεια. Ἰπολοχαγέ μου (ἐπιτρέψατε εἰς παλαιὸν στρατιωτικὸν νὰ σας ἀποκαλέσῃ μετ' αὐτὸ τὸ ὄνομα, τὸ ὅποιον τοῦ ὑπενηθμίζει τοὺς εὐτυχεῖς καιροὺς, καθ' οὓς